

LEXIKÓN DETSKÝCH CHORÔB

9.
ČASŤ

Škrvritá ružová vyrážka postupne sa plaziaca od tváre, cez krk a trup až ku končatinám, ruka v ruke so zdurenými lymfatickými uzlinami. Taký býva najčastejší pohľad na rubeolu. U dospelých môže prebehnúť i bezpríznakovo, no pre tehotné ženy a ich nenarodené bábätká predstavuje vážnu hrozbu.

RUBEOLA

Čo je rubeola?

Vírusové ochorenie označované ako ružienka (rubeola, rubella) je infekčné ochorenie, ktoré predstavuje vážnu hrozbu najmä pre plod tehotnej ženy. Ak žena prekoná rubeolu počas prvých troch mesiacov tehotenstva, až v 50 % prípadov jej hrozí pôrod dieťaťa s vrodenými chybami. Rubeola môže byť získaná, ale aj vrodená.

● Riziká prenosu

Získaná rubeola – Rubeolu spôsobuje špecifický vírus, ktorý sa prenáša kvapôčkovou infekciou, priamym kontaktom s nakazenou osobou, ale aj nepriamo, prostredníctvom predmetov kontaminovaných sekrétmi z nosa, hrdla, močom alebo stolicou.

Vrodená rubeola – Či sa rubeola vyskytne u plodu tehotnej ženy, závisí predovšetkým od jej imunitného systému a od štádia tehotenstva. Najčastejšie však na rubeolu ochorie plod tej ženy, ktorá nebola nikdy proti rubeole očkovaná, a teda nemá v organizme protilátky (buď prostredníctvom očkovania alebo prekonaného ochorenia). Vo všeobecnosti platí, čím je žena v nižšom štádiu tehotenstva, následky postihnutia plodu vrodenou rubeolou bývajú vyššie.

● Inkubačná doba

Trvá zhruba 12 – 23 dní. Deti, ktoré ochorejú na rubeolu, sú najviac infekčné týždeň pred a týždeň po výsype vyrážky. Prekonané ochorenie zanecháva celoživotnú imunitu.

Príznaky ochorenia:

- Zdurené a citlivé lymfatické uzliny na záhlaví, krku, pred a za ušami.
- Drobná, spočiatku ružová škvrnitá vyrážka, ktorá postupne splyva do tmavočervenej. Zvyčajne sa objavuje na tvári a do 24 hodín sa rozšíri od hlavy smerom dole na celé telo, končatiny nevynímajúc.
- Výsev vyrážok je spravidla sprevádzaný zvýšenou telesnou teplotou (do 38 °C), no nie je výnimočná situácia, keď ochorenie prebieha bezpríznakovo.
- Mierne sčervenanie hrdla, prípadne aj spojiviek.
- Zníženie chuti do jedla.
- Opuch a bolesť kĺbov.

● Diagnostika

Mnoho iných vírusov sa môže prejaviť vyrážkou vzhľadovo zhodnou s rubeolou. Štandardne sa však nevykonávajú špeciálne laboratórne testy, okrem prípadov, keď sa v okolí tehotnej ženy vyskytne rubeola, pretože majú význam pri zisťovaní, či tehotná žena (ne)bola infikovaná vírusom.

● Vrodená rubeola

Vírus rubeoly všeobecne spôsobuje chronickú infekciu embrya a plodu, ktorá môže napadnúť ktorýkoľvek orgán, najmä rôzne súčasti srdca, očí, mozgu a uší. Ak sa neočkovaná žena dostane do kontaktu s chorým na rubeolu, vírus môže preniknúť cez placentu, následne prichádza k jeho pomnoženiu a následkom infekcie, v závislosti od štádia tehotenstva a rozsahu infekcie, môže prísť k potratu alebo malformáciám plodu, ako sú napr. vrodené chyby srdca, poškodeniu sluchu, poškodeniu oka, poškodenie CNS na úrovni mentálnej retardácie, všeobecne nízka pôrodná hmotnosť.

● Liečba a prevencia

Rubeola, ktorá prebieha bez komplikácií nevyžaduje špeciálnu liečbu, ochoreniu sa necháva prirodzený priebeh. Len v prípade horúčky sa podávajú antipyretiká a zabezpečí sa dostatočný príjem tekutín. Dôležité však je dieťa izolovať, predovšetkým od tehotných žien. Prevencia spočíva v očkovaní. Očkovanie proti rubeole sa vykonáva v 15. až 18. mesiaci, pričom jedným vpichom sa aplikuje živá, oslabená kombinovaná vakcína MMR (mumps, osýpky, rubeola). Podľa pediatričky MUDr. Andrei Hervayovej: „Očkovanie sa podáva v jednej dávke. Ojedinele sa môžu vyskytnúť hmatné drobné uzliny ako reakcia na podanie. Preočkovanie takouto istou vakcínou sa vykonáva ešte v 11. roku života.“ Ak sa nechá zaočkovať dospelá žena, tri mesiace po očkovaní by nemala otehotnieť.

Dobré vedieť!

Vírus môže v organizme pretrvávajúť pomerne dlhú dobu, dokonca dojčatá ho môžu vylučovať aj niekoľko mesiacov a byť tak pre svoje okolie šíriteľmi vírusu. Ak sa po narodení dieťaťa vírus v jeho organizme šíri aj naďalej, už vzniknuté poškodenia môžu napredovať. Ak sa tehotná žena, ktorá nikdy neprekonala rubeolu a nebola ani proti tomuto ochoreniu očkovaná, dostala do kontaktu s chorým, mala by okamžite informovať svojho gynekológa. Pri podozrení sa musí diagnóza čo najrýchlejšie potvrdiť sérologickým vyšetrením (stanovením hladiny protilátok).

1/2
Baby Point
X-lander
(na výšku)